

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 313/2010-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. K., K., zastúpenej *advokátkou* JUDr. A. P., K., *pre* namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 180/2009 z 13. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. K. o d m i e t a *pre* zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2010 doručená sťažnosť JUDr. M. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 180/2009 z 13. októbra 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka je advokátkou a ako žalobkyňa bola účastníčkou občianskeho súdneho konania o zaplatenie 20 410 Sk pôvodne vedeného na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 C 491/97. Žalobou sa proti žalovanej domáhala zaplatenia uvedenej peňažnej sumy z dôvodu nezaplatenia odmeny za poskytnutie právnej pomoci. Okresný súd žalobu rozsudkom z 2. decembra 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol, keď dospel k záveru, že právny úkon, ktorým bol založený právny vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanou, je v časti určenia výšky odmeny za úkon právnej pomoci neplatný. Pri uvedenom závere okresný súd vychádzal jednak z výpovedí účastníkov konania, ale aj zo záverov znaleckého posudku Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru, v zmysle ktorého na listine, ktorej obsahom bola zmluva o právnej pomoci, bol v časti určenia výšky odmeny pôvodne uvedený § 20, resp. § 10 ods. 2 vyhlášky č. 240/1990 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci (ďalej len „vyhláška č. 240/1990 Zb.“) – 5 % z hodnoty daru, ktorý bol neskôr prepísaný na § 18 ods. 1 písm. b) uvedenej vyhlášky. Z faktúry odmeny a výdavkov za advokátske úkony z 13. marca 1996 však podľa okresného súdu vyplynulo, že odmenu si sťažovateľka vyúčtovala v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky č. 240/1990 Zb. ako 5 % z hodnoty predmetu zmluvy vo výške 508 288,60 Sk. Za úkony, ktoré mala vykonať sťažovateľka pre žalovanú, však nemohla byť dohodnutá odmena podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 240/1990 Zb. (podielová odmena), keďže predmet darovacej zmluvy nebol predmetom konania ani pred súdom, ani pred iným orgánom. Okresný súd preto ustálil, že sťažovateľke patrí za vykonaný úkon odmena tarifná (2 610 Sk), ktorá je nižšia ako suma, ktorú prijala sťažovateľka od žalovanej (5 000 Sk), a preto žalobu zamietol. Na

základe odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu o veci rozhodoval krajský súd, ktorý sťažnosťou napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

3. Sťažovateľka v sťažnosti prejavila nesúhlas s rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a uviedla: *„Súčasťou zmluvy o právnej pomoci, bola aj naša dohoda o druhu a výške zmluvnej odmeny, ktorá odmena mala predstavovať 5 % z hodnoty predmetu darovacej zmluvy. Išlo o zmluvnú paušálnu odmenu za úplné vybavenie veci, teda za spísanie darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena...“* Ďalej podrobne popísala priebeh konania pred okresným súdom a krajským súdom vrátane vlastného hodnotenia vykonaných dôkazov, pričom opakovane uviedla, že medzi účastníkmi konania nebola dohodnutá podielová odmena (§ 10 vyhlášky č. 240/1990 Zb.), ale paušálna odmena podľa § 8 vyhlášky č. 240/1990 Zb. Na zdôvodnenie tvrdenej nesprávnosti rozsudku krajského súdu sťažovateľka uviedla, že *„... odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí v odvolacom konaní nevyporiadal s podstatnými argumentmi, ktoré som uvádzala v odvolaní. Ide predovšetkým o to, že bezdôvodne zmluvu o právnej pomoci, nazýva Informáciou, ktorá údajne neobsahuje dohodu o odmene za právne zastúpenie. Nevie, z ktorého vykonaného dôkazu vyplynulo, že ja som žalovanej nevydala exemplár Informácie. Uvedené sa nezakladá na pravde, a žalovanej bola dňa 24. 11. 1995 vydaná kópia tejto Informácie, opatrenej podpisom žalovanej. V odvolaní som uviedla, ktoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a jeho vykonávacieho predpisu, mal súd vo veci na daný prípad aplikovať... Povinnosť zaplatiť odmenu advokátovi za poskytnutie právnej pomoci, teda vyplýva zo zmluvy o poskytnutí právnej pomoci a pokiaľ sa účastníci tejto zmluvy dohodli na odmene, je povinnosťou klienta, aby túto odmenu advokátovi zaplatil, bez ohľadu na výsledok konania... Krajský súd sa v rozhodnutí týmito mojimi argumentmi vôbec nezaoberal, len ustálil, akoby nedostatok písomnej formy zmluvy o druhu a výške zmluvnej odmeny, ktorá je súčasťou príkaznej zmluvy, bol dôvodom jej neplatnosti, že ja som v dôkaznej núdzi, pokiaľ ide o preukázanie tvrdenia, že medzi účastníkmi bola uzavretá dohoda o výške odmeny za spísanie darovacej zmluvy. Ako vyplýva z účastníckej výpovede žalovanej, ona so mnou neuzatvorila dohodu o podielovej odmene a dňa 24. 11. 1995 bola dojednaná paušálna odmena, čo potvrdila na pojednávaní pred súdom I. stupňa dňa*

2. 12. 2008. Čiže z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi nami bola uzavretá dohoda o druhu zmluvnej odmeny, jej výšku sa mi, podľa môjho názoru, podarilo v konaní preukázať, a to príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 27. 11. 1995, a tiež preukázaním pokusu o zrejmy podvod zo strany žalovanej, keď zrušila plnomocenstvo, ktoré už však dňa 8. 12. 1995 zaniklo, splnením príkazu. U sumy 5 000 Sk ide o zálohu na trovy právnej pomoci, čo som preukázala. V prípade, že by išlo o vyúčtovanie veci, bolo by to uvedené na príjmovom pokladničnom doklade...“.

4. Na preukázanie zásahu do označených práv sťažovateľka uviedla:

„Podľa môjho názoru nepostupoval odvolací súd v predmetnej veci v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z ust. § 157 ods. 2 OSP a relevantnou judikatúrou ESELP, ktorou je viazaný. Krajský súd ani vec neposúdil ústavne konformným spôsobom, tak že by ju podriadil pod konkrétnu právnu normu. Zdôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, je vzhľadom na obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

Okrem toho sa domnievam, že Krajský súd v Košiciach svojim rozhodnutím zo dňa 13. 10. 2009 zasiahol aj do ďalšieho môjho základného práva, ktorého ochrana je garantovaná v čl. 13 Dohovoru. Podľa tohto ustanovenia každý, ktorého práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom, bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení úradných povinností. Vzhľadom na charakter rozhodnutia krajského súdu, aj keď boli porušené moje práva garantované Dohovorom, nemám k dispozícii účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom, ktorý by zabezpečil účinnú ochranu môjho práva.

V zmysle článku 1 Dodatočného protokolu ku Dohovoru, každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon. Európsky súd pre ľudské práva ustálil, že v súlade s judikatúrou, majetkom v zmysle čl. 1 Dodatočného protokolu, môže byť majetok existujúci, alebo majetkové hodnoty, vrátane pohľadávok, o ktorých môže sťažovateľ tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej na ich zhodnotenie. U mňa ide o vyplatenie dohodnutej zmluvnej odmeny, ktorá je dávno splatná.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jej označené práva rozsudkom krajského súdu porušené boli. Ďalej žiadala, aby ústavný súd tento rozsudok zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal jej právo na náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že táto (po jej doplnení na výzvu ústavného súdu) má predpísané náležitosti, je podaná v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, nie je neprípustná a na jej prerokovanie má právomoc. Ďalej sa ústavný súd zaoberal otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

9. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti

vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (a práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Podstatné námietky sťažovateľky však opomínajú uvedenú judikatúru ústavného súdu a sťažnosť možno podľa jej skutočného obsahu (nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu) vyhodnotiť v podstate ako ďalší opravný prostriedok. Argumentačná pozícia sťažovateľky totiž spočíva prevažne v rovine podústavného práva (dokonca podzákonného práva – vyhláška č. 240/1990 Zb.) a tvrdenému zásahu do označených práv sa venuje len okrajovo a vo všeobecnej rovine. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy má však iný účel a význam (sleduje ochranu základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a slobôd), a preto ústavný súd skúmal len to, či krajský súd nemohol svojím rozsudkom porušiť niektoré z označených práv sťažovateľky.

12. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Stažnostné námietky sa v tomto smere sústreďujú na tvrdené nedostatočné vysporiadanie sa s odvolacími dôvodmi, nedostatky v odôvodnení rozsudku krajského súdu a absenciu ústavnej konformity predmetného rozsudku. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku uviedol: *«Predovšetkým je potrebné uviesť, že je neopodstatnený odvolací dôvod v tom smere, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť, nejasnosť a nedostatok dôvodov. V tomto smere sa odvolací súd s odvolateľom nestotožňuje. Z rozsudku súdu prvého stupňa nepochybne vyplýva, čo bolo dôvodom pre zamietnutie žaloby. Dôvodom pre zamietnutie žaloby bolo podľa súdu prvého stupňa, že žalovaná uhradila sumu 5 000 Sk, čo medzi účastníkmi nie je sporné, pričom podľa názoru súdu prvého stupňa mala žalobkyňa nárok na odmenu vo výške 2 610 Sk. K tomuto záveru dospel po tom, keď uzavrel, že tzv. „Informácia“ zo dňa 24.11.1995 je v časti určenia výšky odmeny za úkon právnej pomoci, t.j. spísanie darovacej zmluvy neplatná. S týmto záverom súdu prvého stupňa sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.*

Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že so žalovanou spísala príkaznú zmluvu, ktorej súčasťou bola aj dohoda o odmene za poskytnutie právnej pomoci vo výške 5 % z hodnoty predmetu zmluvy, takáto skutočnosť z vykonaného dokazovania ani nevyplýva.

Listina založená na č. l. 29 označená ako „Informácia“, neobsahuje dohodu o odmene za právne zastupovanie. Z tejto informácie iba vyplýva, že medzi žalobkyňou a žalovanou došlo k uzavretiu zmluvy o právnej pomoci, ktorej predmetom bola darovacia zmluva s tým, že žalovaná sa zaviazala zaplatiť odmenu za zastupovanie a výdavky s tým spojené. Vzala na vedomie, že zastupovanie si vyžiada náklady, avšak z textu nevyplýva, že by sa účastníci tejto zmluvy dohodli o spôsobe odmeňovania. Samotná skutočnosť, že v tejto zmluve je v nevyplnených miestach uvedený nezrozumiteľný text, ktorý bol dokonca opravovaný, nemožno považovať za dohodu o odmene tak, ako to žalobkyňa tvrdí. Navyiac vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nevydala žalovanej kópiu takejto dohody nie je možné zistiť, či predtým, než na zadnej strane žalovaná túto dohodu podpísala, boli údaje uvedené na prednej strane úplne vyplnené a či boli opravované ešte pred podpisom alebo po podpise

zmluvy. Za tejto situácie je žalobkyňa v dôkaznej núdzi, pokiaľ ide o preukázanie tvrdenia, že medzi účastníkmi bola uzavretá dohoda o výške odmeny za spísanie darovacej zmluvy, a preto správne súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobkyni za vykonaný úkon právnej pomoci patrí odmena podľa § 13 ods. 1 vyhl. č. 240/1990 Zb. vo výške 2 610 Sk.

Naviac odvolací súd poukazuje na to, že text, ktorý je v zmluve o právnej pomoci uvedený, je nesúladný ani s ust. § 10 ods. 1, ani s ust. § 18 ods. 1 písm. b/, ani s ust. § 20 vyhl. č. 240/1990 Zb.

Podľa § 10 citovanej vyhlášky podielová odmena môže byť dohodnutá vo forme podielu na hodnote veci, ktorá je predmetom konania pred súdom alebo iným orgánom, ak je výsledok tohto konania podľa okolností prípadu veľmi neistý a advokát o tom klienta poučil.

Vzhľadom na vyššie uvedení citáciu toto ustanovenie nie je možné použiť pri dohode o odmene v danom prípade, keďže nejde o predmet konania pred súdom alebo iným orgánom s určitou hodnotou veci a už vôbec nejde o to, že by predmet konania bol veľmi neistý. Preto nebolo možné použiť vyššie citované ustanovenia pri uzavretí dohody o odmene.

Pokiaľ zo znaleckého posudku vyplýva, že v zmluve mohol byť uvedený aj § 20 citovanej vyhlášky, toto ustanovenie by bolo taktiež nesúladne s dohodou o odmene, keďže z neho vyplýva, že iba skutočnosť, že pri úkonoch vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za premeškaný čas 20 Sk za každú i začatú polhodinu.

Pokiaľ podľa znaleckého posudku je uvedené, že preskúmaním spornej listiny bolo istené, že ručne vyhotovený zápis § 18 ods. 1b vyhlášky č. 240/1990 Zb. – 5 % z hodnoty darovacej zmluvy, odvolací súd poukazuje na to, že z ust. § 18 citovanej vyhlášky vyplýva, že podľa tohto ustanovenia má advokát popri nároku na odmenu tiež nárok na náhradu hotových výdavkov účelne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci, najmä na súdne a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy, ako aj náhradu za premeškaný čas.

Z uvedeného potom vyplýva, že ani toto ustanovenie nemohlo byť použité pri uzatváraní dohody o odmene, keďže toto ustanovenie nerieši odmenu ale ďalšie nároky advokáta mimo odmeny.

Vzhľadom na vyššie uvedené je potom nepochybné, že medzi účastníkmi nedošlo k uzavretiu jasnej a nepochybnej dohody o výške odmeny za poskytnutie právnej pomoci a preto pri jej výpočte mohla žalobkyňa použiť iba výpočet podľa § 13 ods. 1 citovanej vyhlášky tak, ako to bezpochyby správne vypočítal súd prvého stupňa.

Z týchto dôvodov krajský súd podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.»

13. Jadro právneho problému v právnej veci sťažovateľky takto spočívalo v právnom posúdení platnosti (a vôbec existencie) dohody o výške odmeny za právnu pomoc, ktorú sťažovateľka poskytla žalovanej. Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi, ako aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu zotrvala na tvrdení, že bola dohodnutá paušálna odmena vo výške 5 % z hodnoty predmetu darovacej zmluvy. Naopak, krajský súd dospel vzhľadom na výsledky vykonaného (aj znaleckého) dokazovania k záveru, že jasná a zrozumiteľná dohoda o výške odmeny medzi účastníkmi konania uzavretá nebola a stotožnil sa so záverom okresného súdu o neplatnosti zmluvy o právnej pomoci v časti týkajúcej sa dohody o odmene. Súčasne vzhľadom na závery znaleckého posudku, v zmysle ktorého na listine, obsahom ktorej bol právny úkon (zmluva o právnej pomoci), došlo k prepisovaniu, resp. dodatočnému dopisovaniu údajov (sťažovateľka závery znaleckého posudku nerozporovala), krajský súd posúdil možnosť aplikácie aj iných možných ustanovení vyhlášky č. 240/1990 Zb. na prerokúvanú vec. Dospel pritom k záveru, že žiadne z uvedených ustanovení nie je aplikovateľné. Preto zhodne s okresným súdom uzavrel, že pre absenciu jasnej a nepochybnej dohody o výške odmeny sťažovateľke prislúcha len tarifná odmena, ktorá je nižšia než suma vyplatená žalovanou.

14. Ústavnému súdu, ktorý nie je skutkovým súdom nemôže prislúchať skúmanie obsahu zmluvy o právnej pomoci v časti týkajúcej sa odmeny sťažovateľky, a teda ani revízia záverov krajského súdu v hodnotení vykonaných dôkazov. V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto posúdil len to, či rozsudok krajského súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležité odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že

popiera účel a zmysel príslušných zákonných (podzákonných) noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

15. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok okresného súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku dal krajský súd sťažovateľke podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) ako na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru o absencii jasnej a nepochybnej (a teda platnej) dohody o výške odmeny za právnu pomoc a prečo (ii) v danej veci nebolo možné aplikovať na odmenu za právnu pomoc žiadne z ustanovení vyhlášky č. 240/1990 Zb., ktoré sa podľa záverov znaleckého posudku nachádzali pôvodne a po prepisovaní (dopisovaní) na listine, ktorej obsahom bola zmluva o právnej pomoci. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, resp. predmetnej vyhlášky, že by tým zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08).

16. V rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu

a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

17. K namietanému porušeniu práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôraznil, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj právo pokojne užívať majetok), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (II. ÚS 78/05). Na strane druhej novšia judikatúra ústavného súdu už smeruje aj k posudzovaniu namietaného porušenia hmotných práv, kam patrí aj právo pokojne užívať majetok, v rozhodnutí všeobecného súdu, a to aj bez toho, aby sťažovateľ musel namietat', že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (IV. ÚS 360/09, III. ÚS 196/08, II. ÚS 111/08, I. ÚS 131/09 a pod.). V súvislosti s tvrdným zásahom do označeného práva však ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na záver krajského súdu o absencii platnej dohody o výške odmeny v sťažovateľkou tvrdenej forme a výške nemožno uvažovať o zásahu do jej práva pokojne užívať majetok. Totiž, ak krajský súd (zhodne s okresným súdom) dospel k záveru, že sťažovateľke vznikol právny nárok len na tarifnú odmenu podľa príslušných ustanovení vyhlášky č. 240/1990 Zb., a tento jeho názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zrejmé, že sťažovateľke nevznikla ani ako tvrdí v sťažnosti „*legitímna nádej*“ na zhodnotenie jej tvrdenej, avšak nepreukázanej pohľadávky voči žalovanej vo výške prevyšujúcej výšku tarifnej odmeny.

18. K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv a slobôd chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné právne tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983). Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takému záveru pri rozhodnutí krajského súdu nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03). Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (IV. ÚS 36/04). Skutočnosť, že sťažovateľka nebola v konaní pred krajským súdom (odvolacím súdom) úspešná, nie je podstatná, keďže účinnosť právnych prostriedkov nápravy pre účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľky (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu – 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu – 1989, ale aj IV. ÚS 205/2010). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu preto nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením práva sťažovateľky mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru. *Sťažovateľka takýto účinný prostriedok nápravy (odvolanie) mala v osobnej dispozícii, tento aj právne relevantným spôsobom využila, a samotná skutočnosť, že krajský súd rozhodol v jej neprospech, nezakladá možné porušenie označeného práva.*

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti totiž možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS. 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07). Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010